

Pallas had de sidderende Christina vóór zich op het paard genomen (Blz. 153)

— In het bijzonder, ging Thrasea Paetus voort, heeft de laaghartige aanslag op Flavius Scevius mijn toorn opgewekt. Ik zweeg, want ik zwijg daar, waar spreken gelijk zou staan met krankzinnigheid. Ik was echter onmiddellijk overtuigd, dat die geheimzinnige dolkstoot het antwoord was van Agrippina, op den vaderlandslievenden dronk van onzen uitnemenden vriend. Weken lang lag Flavius Scevius op het ziekbed ter neer. Thans eindelijk is hij, dank den kundigen huisarts, weder genezen. In overeenstemming met Fla-

vius, heb ik u hier, in deze kamer ontboden; want het schijnt mij zoowel een plicht der vriendschap als der vaderlandsliefde toe, de afschuwelijke zaak flink onder de oogen te zien!

— Bedoelt gij, dat er geen twijfel heerscht omtrent den dader? wendde Barea Soranus zich tot Thrasea Paetus.

— Iedereen is overtuigd, dat Agrippina de misdadigster is.

— En zijn er bewijzen, dat zij de aanlegster is? Ik haat die verachtelijke vrouw, maar ik

ben een vriend van de rechtvaardigheid. Hetgeen Thrasea Paetus heeft aangevoerd, kan mij nog geen voldoende licht verschaffen.

— Hoe zoo? vroeg Paetus.

— Wel, ik begrijp volkomen de redenen, waarom Agrippina Keizer Claudius uit den weg heeft geruimd. Zij haatte dien snul; zijne schoolmeesterachtige grillen waren haar een doorn in het oog, en als het werkelijk paddenstoelen waren, die zij den echtgenoot van Messalina voorzette, dan begrijp ik ook het onbeschaamde gezegde, dat men haar in den mond legt: Paddenstoelen zijn een gerecht, dat de menschen tot goden maakt! Als mensch was haar zulk een echtgenoot veel te lastig; het duurde veel te lang voordat hij vrijwillig heenging: daarom heeft zij hem met hare paddenstoelen een weinig geholpen. Ik begrijp dat, ofschoon ik het een schurkenstreek vind. Wanneer zij echter ter wille van eenige woorden die toch eigenlijk slechts den Cesar moesten doen inzien, dat hij opgehouden had een kind te zijn, wanneer zij, herhaal ik, Flavius Sevinus dezen onschuldigen dronk onmiddellijk met een dolksteek betaald zet, dan ben ik ten einde raad en kan ik de beweegredenen niet begrijpen. Men schiet toch niet met katalpulten op leeuweriken en lijsters!

Er volgde eene pauze.

— Paetus, nam toen Flavius het woord, gij hebt reeds vroeger allerlei toespelingen gemaakt, de artsen stonden echter niet toe, dat gij vaker dan dezen éénen keer den drempel van mijne woning overschreedt. Ik moest eerst weder volkomen genezen zijn, alvorens ik den ouden, getrouwen vriend de hand mocht drukken. Ik ben overtuigd, dat gij meer weet dan Barea Soranus vermoedt. Welaan dan, vertel ons alles, opdat wij en voornamelijk de eerste minister, geheel op de hoogte komen!

— Gaarne, antwoordde Paetus. Ik zou reeds begonnen zijn, indien onze vriend Barea niet zulk eene groote welsprekendheid had getoond. Seneca zal niet te zeer verbaasd zijn, want hij kent de gewoonten der keizerin en haar door en door bedorven karakter.

— Inderdaad, bevestigde Seneca, hare snoodheid wordt dagelijks gevaarlijker. Ik

heb haar het verleden vergeven, ter wille van Nero en wijl ik van oordeel ben, dat het den waren wijsgeer betaamt, streng tegen zich zelve en zacht jegens anderen te zijn. Thans echter is het oogenblik gekomen om aan den bruisenden stroom paal en perk te stellen, opdat hij zijne roodgekleurde golven niet over het geheele rijk uitstortte.

— Zoover is het dus gekomen! zuchtte Flavius Scevinus.

— Zóó ver, onder den scepter van den zachtmoedigen menschevriend, van Nero, den geestdriftvollen dweper met de kunst, den vriend van de natuur, die wellicht slechts de ééne fout bezit, dat hij zich op al te hartstochtelijke wijze overgeeft aan alles wat zijne geestdrift opwekt.

— We dwalen van ons onderwerp af, merkte Barea op, die somber voor zich uit zat te staren. Thrasea Paetus zou ons meedeelen, wat hij heeft opgemerkt.

— Thrasea Paetus is aan het woord! klonken drie stemmen te gelijk.

— Nu dan, mijn waarde Flavius Scevinus, begon Thrasea, de misdaad die de Keizerin aan u liet begaan, was slechts ten halve een politiek vergriep en daarom uiterst onverstandig en ontijdig, want wij zijn daardoor gewaarschuwd voor het gevaar, dat ons boven het hoofd hangt, wij kunnen daardoor kalmer overwegen wat ons tot verwezenlijking van onze plannen te doen staat. Zij meende uit uw dronk te moeten opmaken, dat ook gij, wien zij reeds half bekeerd waande, een steen zoudt zijn in den muur, dien het oude, nog onverbasterde Rome op haar weg zal opwerpen. Zoo zal zij dus in eene plotselinge opwelling van toorn hebben uitgeroepen: « Weg met dien hinderpaal en hoe eer hoe beter! »

Na eenige oogenblikken pauze ging Thrasea Paetus voort:

— Ik merkte oogenblikkelijk, dat zij een plan smeedde. Zij nam het eerste geschikte oogenblik waar, om aan den meest begunstigde onder hare lijfwacht, eene opdracht te geven, welke deze met angstwekkende nauwgezetheid, maar den goden zij dank, wat onhandig uitvoerde.

— Dat alles bewijst niets! riep Barea Soranus. Ik verzeker u, dat de centurio tot op het oogenblik, dat wij het hulpgeroep van Scevinus vernamen, de plaats naast de loge zijner gebiedster niet heeft verlaten.

— Voortreffelijk! hernam Paetus. Dat men echter in de tien minuten, die tusschen het korte gesprek met de Keizerin en het opstellen der logewacht verlopen zijn, zeer goed eene dergelijke opdracht verder geven, en den soldaat, die de misdaad volbrengen zal, den dolk overhandigen kan, dat zal Barea Soranus zeker moeten toegeven, te meer, daar ik er uitdrukkelijk bijvoeg, dat ik den centurio Gallienus met een der Pretorianen heb zien spreken.

— Dat is zonder twijfel van groot belang, antwoordde Barea Soranus. Ik dwing mij zelve echter nog steeds tot twijfelen, zoolang ook maar de geringste uitweg overblijft.

— Ik weet, dat Agrippina de moordenaress is; riep Thrasea Paetus uit, ik weet het uit den mond eener vrouw, die bij het feest tegenwoordig was en lang genoeg met Agrippina omging, om hare eigenaardigheden te kennen, ja, die den dolk, waarmede de aanslag geschiedde, vond, en als een wapen erkende, dat aan de Keizerin-moeder toebehoorde.

— Bij Hercules! riep Soranus, nu zwijg ik.

— Wie is die vrouw? klonk het als in koor.

— Ik mag haar naam niet noemen.

— Waar vond die onbekende vrouw den dolk? vroeg Soranus.

Hierop nam Seneca het woord.

— Vermoedelijk op de plek waar de misdaad gepleegd was; de moordenaar had het wapen weggeworpen. Mocht ik u nu echter één raad geven, dan zou het deze zijn: laat ons denken aan de toekomst en het verleden laten rusten. Agrippina heeft 's lands wetten geschonken: dat is ontwijfelbaar. Maar al ware zij ook zoo rein als de vrome Iphigenia, dan nog zou het welzijn van den Staat hare onttroning vorderen. Ik zeg onttroning, want geen van ons kan beter weten dan ik, hoezeer zij in waarheid Keizerin is, terwijl Nero, mijn heerlijke, begaafde leerling, slechts in schijn de teugels van het bewind voert. In den aan-

vang moge dit heilzaam zijn geweest: thans echter komt de ziel van elken edelgezinden Romein in opstand tegen het schandelijk feit, dat eene vrouw, den scepter zwaait over den roemrijken Staat van Augustus! Elke week, die wij voorbij laten gaan, zonder aan deze wanverhouding een einde te maken, vermeerdert het gevaar voor den ondergang van het wereldrijk. Zoudt gij het willen beleven, dat Agrippina, in hare voortdurend toenemende eerezucht, haar eigen zoon het lot bereidt, dat zij haar echtgenoot Claudius heeft doen ondergaan? Dat zij den Cesar in ketenen laat klinken of vermoordt, ten einde hare lusten te kunnen botvieren en het Romeinsche volk uit te zuigen als eene giftige spin? Ik zie haar voor mij en, inderdaad, zij gelijkt op eene spin. Daar, waar de draden van haar net samenkomen, is het palatium. Al de draden, die zij gekocht heeft met het goud uit onze provinciën. Zij is er de vrouw naar, om van uit haar vertrek de wereld aan hare macht te willen onderwerpen; met hare vleiende praatjes weet zij den Senaat te overrompelen, wanneer misschien de looden kogels van hare Balearische slingers te kort mochten schieten. Telkens en telkens weder berouwt het mij, dat ik in de stellige verwachting, dat Nero zich vroeg genoeg tot adelaar zou ontwikkelen, den toenemenden invloed van deze gehate vrouw in de hand heb gewerkt!

Hij hield een oogenblik op.

De gevierde redenaar had nog nooit met zulk eene aangrijpende kracht in gebaren en uitdrukking gesproken. Intusschen mag niet over het hoofd worden gezien, dat de zorg voor zijn eigen welzijn die welsprekendheid in hooge mate bevorderde.

Een luisteraar had hem overgebracht hoe bitter Agrippina zich over zijn persoon en over zijne verhouding tot Nero had uitgelaten. Het was dus zijne zaak, de Keizerin voor te zijn, wilde men het spel niet verliezen.

Bedoelde luisteraars, een Helleensche slaaf, dien hij eens met goed gevolg tegen den toorn van Agrippina had beschermd, deelde hem verder mede, wat er tusschen den jongen Keizer en diens moeder was gesproken.

betreffende Christina, en Seneca had nu eveneens eene poging gedaan, om den Keizer de verdere voortzetting van die betrekking te ont-raden. In dat geval, wanneer Claudius Nero zijn hartstocht bedwong, zouden de vrienden van Trasea Paetus in den Keizer een krach-tigen steun hebben gevonden.

Helaas! er viel op de medewerking van den Keizer niet te rekenen. Met zijne hulp zouden duizenden zwarigheden spelenderwijze uit den weg zijn geruimd en zou waarschijnlijk het geheele complot zijn uitgelopen op eene schijnbaar vrijwillige verwijdering van Agrip-pina. Thans echter zou men vermoedelijk ge-weld moeten gebruiken.

Seneca had zich tot taak gesteld in het twee-de gedeelte zijner rede den weg aan te wijzen, dien men thans moet inslaan. Vooreerst wees hij op de noodzakelijkheid om Burrus, den be-velhebber van de Pretorianen, en ook deze zelve voor de zaak te winnen.

Nero had tot nu toe de soldijen aan de Pre-toriaansche lijfwacht volgens de voorschriften doen uitbetalen, somtijds ook laten verdubbel-en of verdriedubbelen.

In haar ijver, om hare macht te toonen, be-taalde Agrippina op eigen gezag deze soldijen nogmaals uit en voegde er bijzondere eerega-ven voor de tribunen en centurio's aan toe.

Burrus bevond zich, zonder voor zijn per-soon bovenmatig ijdel te zijn, toch vrij wel onder den machtigen invloed van de Keizerin, die hem uitstekend in zijn zwak wist te tasten; het zou dus niet gemakkelijk zijn die betoover-ing te verbreken.

Hoe moeilijk deze taak ook mocht zijn, Se-neca vertrouwde, dat men daarin wel zou sla-gen. Het bewerken der soldaten moest van eenige goedgezinde centurio's uitgaan, die ruimschoots van geld zouden voorzien worden. Wat Burrus betrof, deze was allereerst sol-daat. Den zelfstandigen Keizer te dienen, zou hem roemrijker toeschijnen dan zijne tegen-woordige positie, waarin hij, meer dan met zijn karakter strookte, tot een Hercules van het spinnewiel van Agrippina was verlaagd.

Zoodra Burrus gewonnen was, bepaalde

zich de geheele zaak tot eene gemakkelijk uit te voeren overrompeling...

Seneca zou Burrus verzoeken al de Pretoria-nen in de groote kazerne gereed te houden.

Daarna zou de eerste minister met een in-drukwekkend gevolg van senatoren en pries-ters, den Keizer daarheen geleiden en hem trachten te bewegen den krijgslieden in enkele woorden mede te deelen, dat het welzijn van den Staat het einde van Agrippina's heer-schappij gebiedend noodzakelijk maakte.

Allen zouden dan eene som gelds ontvan-gen, twaalfmaal grooter dan alle schenkingen van Agrippina te zamen.

Intusschen zou de tribuun Julius Vindex, die men reeds lang in het vertrouwen genomen had, zich met eene schare senatorszonen ge-reed houden, om, in geval van onverwachte hinderpalen, het volk tot den strijd tegen de heerschappij der palla op te ruien.

In de reusachtige kelders onder de woning van de Egyptische Epicharis, lagen wapens in overvloed. Niettegenstaande de meer verfijn-de zeden, zouden de Romeinen, uit sympa-thie voor Nero, zeker nogmaals het zwaard trekken, om te toonen, dat zij de regeering van hun Imperator herkenden boven de tiran-nie eener vrouw.

De zaken stonden dus goed en de vrienden scheidden in volle vertrouwen.

De samenzwering scheen te zullen geluk-ken; toch was men op grootere zwarigheden gestuit, dan men vermoed had.

En nu, deze geschiedenis met Christina! Hadden de goden het gunstiger voor hen kun-nen beschikken? Alles kwam schijnbaar we-der in orde, er zou toch eene klove blijven be-staan tusschen Nero en Agrippina; want Se-neca begreep zeer goed, dat Nero, die daar zoo toornig, zoo doodsbleek naast hem reed den angst, dien hij in dezen vreeselijken nacht had door te staan, niet zou vergeten. Tot nu toe had de eerste minister alles in het werk gesteld om de misdaden van de moeder voor den zoon geheim te houden. Thans echter, nu de toestanden zoo geheel anders waren ge-worden, kon men ten minste hier en daar een tipje van den sluier oplichten...

Zoo ontmoetten de gedachten van den Keizer en van Seneca elkander op hetzelfde oogenblik en op dezelfde plaats.

Nero deelde hem den inhoud mede van het geheimzinnige briefje...

— Op de pijnbank met mijne slaven! riep hij toornig uit, zoo gij mij ten minste niet kunt mededeelen, wie het gewaagd heeft, op dergelijke wijze aan den Keizer te schrijven.

— Heer, antwoordde de eerste minister, zeer tevreden, zooals u bekend is, deelt de Egyptenaar Cyrus, gevraagd en ondervraagd, dergelijke waarzeggerijen uit.

— Cyrus, die handige toovenaar van het Marsveld?

— Dezelfde.

— Wat? Hij zou in het palatium kunnen doordringen? Iedereen kent hem! De soldaten van de wacht zouden hem onmiddellijk gevangen hebben genomen!

— Herinner u zijne onbegrijpelijke kunsten! Hebt gij zelf niet gezien, hoe hij een dood dier weder levend maakte? Iemand, die het wonder « Eurydice » dagelijks ten uitvoer brengt, zonder ontmaskerd te worden, kan ook ongemerkt het palatium binnenkomen. Hoe het ook zij, ik ben overtuigd, dat deze waarschuwing van buiten komt.

— De leeuw, de jonge leeuw!... fluisterde Nero. Bij Hercules, ik begin er iets van te begrijpen! Het ongeluk is een voortreffelijke leermeester!

Eenige oogenblikken reden zij zwijgend verder.

— Seneca! riep hij plotseling.

— Heer?

— De jonge leeuw zal zich verdedigen.

— Dat is zijn plicht.

— Werkelijk? Begaat hij geene misdaad, wanneer hij zich tegen de moeder verzet?

— Indien zij hem aanvalt, neen! Geloof mij echter, alles zal nog beter afloopen, dan gij denkt. Zoodra de leeuw bemerkt, dat haarforsch gespieerde zoon ernstig de manen schudt zal zij hare plannen wel laten varen.

— Nog iets! begon Nero, na eene kleine pauze. Wat beteekent dat: De schim van Kei-

zer Claudius? Waarom moet Claudius mij waarschuwen?

Seneca haalde de schouders op.

— Met uw verlof, heer, zal ik de verklaring van die woorden nog eenige dagen uitstellen.

— Waarom?

— Ik zou mij kunnen vergissen...

— Vergissen? Wat kijkt gij mij zonderling aan, Seneca? Zoo bang, zoo geheimzinnig en toch zoo fier! Spreek! Bij Hercules, ik ben het moede, eeuwig in het duister rond te wandelen! Ware ik beter van alles op de hoogte, dan zou ik den tijd gehad hebben betere voorzorgen te nemen. Wat bedoelt men met de schim van Claudius?

— Heer, gij kunt mij door uwe soldaten laten dooden, want gij zijt machtig; maar gij kunt mij niet dwingen te spreken, daar, waar de wijsheid gebiedt te zwijgen. Ik moet zwijgen, Cesar, om uwentwil! Zie eerst, wat gij bij Agrippina kunt uitrichten! Hiervan moet het afhangen of ik u zal antwoorden of niet. Voor zoover ik weet, ben ik de vriend en de raadgever van Nero, niet zijn slaaf.

De Keizer fronste het voorhoofd. Er zweefden bittere woorden op zijne lippen. Eindelijk, toen hij al zijne zelfbeheersching had teruggekregen, zeide hij:

— Goed, ik vertrouw op u! Wat meer zegt, ik vraag u vergiffenis! Toen zoo straks de wanhoop zich van mij had meester gemaakt, heb ik u aangevallen als een dol geworden Molosser. Ik schaam mij daarover. Ik weet te goed, waarde Seneca, wat ik u schuldig ben. Ik weet, wat gij voor den Romeinschen Staat en voor de menschheid zijt. Gij zult van nu af nog onbegrensd volmacht hebben dan tot heden; gij zult mogen doen en laten wat gij goed vindt; mijnentwege moogt gij een tempel laten bouwen voor de volgers van Nicodemus, hen openbare betrekkingen laten bekleeden, wanneer ik Christina maar terugkrijg! Ik haak niet naar roem en macht; ik wil slechts genieten van mijn kalm geluk. Zie: wanneer men mij die ééne ontnemt, dan is al het andere maar kaf! De geheele wereld zou niet voldoende zijn, om die vreeselijke leegte aan te vullen.

Seneca knikte, alsof hij de diepte van dien hartstocht begon te beseffen.

— Begrijp mij niet verkeerd, ging Nero voort. Ik ben niet van plan aan mijn plichten als regent ontrouw te worden. Ik zal mijn plicht doen, vrij van eerezucht en heerszucht. Ik wil de eerste dienaar van den Staat zijn..., alleen Christina eisch ik terug: anders gaat alles het onderste boven. Zeg dat aan mijne moeder! Gij zijt welsprekender dan ik; het zal u dus waarschijnlijk eerder gelukken der verblinde de oogen te openen.

— Ik zal doen wat ik kan, antwoordde de eerste minister op beslist toon. Gij weet — en zoo even hebt gij 't mij nog verweten — dat ik van den aanvang af uwe verhouding tot Christina heb afgekeurd. De eerste plicht van den vorst is eerbied voor de wet. Ik zie thans echter in, dat wij, allen te zamen, hebben misgetast, toen wij uwe verbintenis met de ongelukkige Octavia in de hand werkten. Ik zal dus een middel trachten te vinden om uw huwelijk met Octavia te verbreken...

— Te verbreken! riep Nero verrukt uit. Welk een geluk zou dat zijn, ook voor haar! Verbroken! Vrij! En Christina? Zou het dan mogelijk zijn?...

— Mijn jonge vriend, zei de eerste minister op diep bewogen toon, buitengewone menschen eischen buitengewone maatregelen. Het welzijn van den Staat gaat boven alles. Een ongelukkige vorst echter is een slecht regent.

— Dierbare, alwijze, ik ken u... Ja, de Staat zal gedijen, de wereld zal bloeien als een rozentuin in den zomer, indien gij tot stand brengt, wat ik zoo vurig begeer!

Gedurende geruimen tijd bewaarden beiden het stilzwijgen. Hooger en hooger steeg het Albaneesche gebergte, een spookachtigen, door woeste kloven afgebroken muur gelijk. Er scheen geen einde te komen aan den weg.

— Nog twintig minuten, sprak de getrouwe Paulo, toen Nero zijn klimmend ongeduld niet langer kon onderdrukken.

— Vooruit, vooruit!

Eindelijk stonden zij met hunne dampende rossen voor het vestibulum. Paulo klopte. De

wachter legde het oor luisterend tegen het traliwerk.

De Keizer, riep Nero met gebiedende stem.

De deur draaide op hare hengsels. Eerbiedig boog de oude ostiarius eene knie.

— Mijne moeder... ging Nero met toenemende opgewondenheid voort. Meld mij aan bij de Keizerin-moeder! Terstond!

De helper van den ostiarius veroorloofde zich bedeesd eenige woorden in het midden te brengen.

— Aan het kruis met dien gek! schreeuwde Nero woedend. Meld mij aan of gij zijt een kind des doods!

Nu kwamen ook eenige soldaten van de lijfwacht aangelopen. Zij herkenden den Keizer en begroetten hem met een eerbiedig: *Ave Cesar!*

Nero herhaalde zijn wensch om oogenblikkelijk de Keizerin-moeder te spreken, noemde hen zijn getrouwen en wierp hun eenige goudstukken toe.

— Heer, sprak de hoofdman, zoo gij ons bij de goden zweert dat gij niets vijandigs tegen de Keizerin in het schild voert... Gij hebt een groot gevolg, misschien wel eene cohorte van Burrus...

Nero werd bleek.

— Vijandigs? Ik, de zoon tegen de moeder? Zijt gij krankzinnig?

De krijgsman haalde de schouders op.

— Vergiffenis heer, maar er liep een gerucht...

— Welk gerucht?

— Al liet gij mij op de pijnbank leggen, ik zou u niet kunnen antwoorden. Een der onzen misschien, of een slaaf... Het was niets dan een vluchtig uitgesproken woord, dat ik in het voorbijgaan opving...

De Keizer loosde een diepen zucht.

Zóóver was het dus gekomen! Agrippina vreesde haar eigen zoon! Welk eene afschuwelijke ommekeer van het ware gevoel! Waarlijk, men mocht hier zeggen: Die kwaad vreest, is ook in staat kwaad te doen; die van vijandelijkheden spreekt, heeft zelf vijandelijke plannen in het hart! En had Nero niet

het duidelijkste bewijs daarvoor? Juist nu in het voorval met Christina?

— Ik zal zorg dragen, dat gij voor uwe onbeschaamde taal gestraft wordt, voegde hij den soldaat toe.

Daarna wendde hij zich tot de overigen:

— Ik, alleen, slechts door den eersten minister begeleid, zal de Keizerin hier, in den oecus, wachten. Blijft gij allen buiten het vestibulum totdat ik terug kom!

Deze laatste woorden waren tot zijn gevolg gericht.

— Welk een rumoer! klonk thans de kalme stem van de Keizerin-moeder, die aan de zijde van Acerronia het atrium binnentrad, vóórdat de Keizer nog den drempel van den oecus had overschreden. Zijt gij het, geliefde zoon? Laat ik u omhelzen! Wat voert u zoo vroeg in den morgen hierheen? Is er een ongeluk gebeurd? Ik verzoek u dringend, spreek toch!

— Niet in tegenwoordigheid van uwē dienstboden! antwoordde Nero.

— Volg mij dan! Acerronia, mijne getrouwe, mag er toch zeker wel bij tegenwoordig zijn?

Nero maakte een gebaar, dat voor Acerronia niet bijzonder vleiend was. « Mij wel! » antwoordde hij op minachtenden toon.

Hij verdacht haar den toorn van Agrippina tegen Christina te hebben aangevuurd.

Ditmaal bleef de roodgelokte harpij echter onverschillig. Er speelde zelfs een eigenaardig lachje om haar mond; zij zag er eerder uit of zij tot vriendelijkheid dan tot bijten geneigd was. Agrippina, die den tribuun, Pharax, spoedig moede was geworden, had namelijk gisteren voor de eerste maal eenige toespelingen gemaakt op hetgeen de vuurroode Cordulaansche van dien voortreffelijken man mocht hopen. Pharax, een der beste en knapste officieren, een vrijgeborene, ja, zooals onlangs toevallig bekend was geworden, zelfs de zoon van een ridder, had der Keizerin zijne geheimste wenschen betreffende Acerronia geheel in vertrouwen meegedeeld en de hooggeplaatste vrouw eerbiedig verzocht zijne pogingen te ondersteunen, hetgeen zij hem natuurlijk beloofd had, aangezien zij van de

hartsgeheimen harer dame van gezelschap volkomen op de hoogte was.

In werkelijkheid had de Keizerin haar voormaligen gunsteling eene flinke som geld beloofd, indien hij zich bereid verklaarde tot een huwelijk met Acerronia. Hij kon dan, wanneer hij het verkoos, zijn ontslag nemen en aan de zijde van dit bekoorlijke wezen een genoegelijk leven leiden.

De anders zoo sluwe « brandfakkel » vermoedde natuurlijk niets van deze afspraak; zij geloofde in de onzelfzuchtige liefde van den tribuun; zij voelde zich gelukkig als eene jonkvrouw, die den eersten kus heeft ontvangen.

Agrippina ging een klein, met Perzische weelde gemeubeld vertrek binnen, waarin door een der Pretorianen op haar bevel licht was ontstoken.

Nero volgde arm in arm met den eersten minister, en eerst daarna kwam Acerronia met een gelaat, waarop duidelijk stond te lezen, dat zij in het geheim was.

Waar is Christina? vroeg de Keizer, vlak tegenover Agrippina staande.

— Wat gaat mij Christina aan! antwoordde de Keizerin met de grootste koelbloedigheid.

— Gij hebt haar laten oplichten. Uwe banbieten hebben haar dezen nacht ontvoerd!

— Mijn zoon, ik begrijp u niet...

Het bloed steeg den jeugdigen Keizer naar de wangen, de aderen op zijn voorhoofd geleken onheilspellende slangen.

— Gij zult mij leeren begrijpen! riep hij met donderende stem. Maar ik wil mij beheerschen... er moest anders eens een ongeluk gebeuren. Seneca, spreek gij in mijne plaats.

De eerste minister zette nu in korte woorden uiteen wat Agrippina reeds wist, en voegde er bij, dat het niet verstandig was, den boog te sterk te spannen. Al zijne wijsgeerigheid, al zijne welsprekendheid riep hij ter hulp, om Agrippina's hart te roeren. Tevergeefs!

— Moeder! riep Nero met gebalde vuisten. Lieg niet! Ik veracht u als de minste vrouw van den stadswal, zoo gij laag genoeg zijt om de waarheid niet te zeggen.

— Goed! hernam zij, bleek als de marmoren beelden in de nissen om haar heen. Goed! Uw vermoeden is juist, Christina is verwijderd op mijn bevel en tot heil van den Staat. Ik heb haar verbannen, nimmer zult gij vernemen, waar zij zich ophoudt... Nimmer!

— Gij hebt haar laten dooden! steunde de Keizer, plotseling op de knieën zinkende.

— Neen, antwoordde Agrippina beslist. Bij het heiligste, dat ik ooit heb ondervonden, bij mijne liefde voor u, dien ik aan mijne borst heb gekoesterd, ik heb gezorgd, dat haar geen leed zou geschieden. Geloofst gij mij nu?

— Ja. Maar wat baat mij dat alles? Dat wij gescheiden zijn, is vreeselijk genoeg! Ik wil haar terug hebben, tot elken prijs! Waar is zij? Gij zult, gij moet mij antwoorden!

— Nimmer!

— Nimmer? En indien het mijn dood is?

— Dan sterf Nero ten minste onbevlekt, dan

is zijn leven niet ontwijfd geweest door de voortdurende liefde voor eene nietswaardige, verachtelijke slavin.

— Moeder!

Hij stond voor haar met opgeheven vuist. Eene huivering voer hem door de koortsachtig bevende leden.

— Weet, dat geen ander menschelijk wezen dit oogenblik overleefd had, sprak hij, terwijl de opgeheven hand terugzank. Vaarwel! Ik zal haar opzoeken! Bij den almachtigen Jupiter, thans weet ik, wie de leeuw is, die den slapenden zoon verwoert! Neem u in acht, moeder, en bezin eer gij begint. Laat mij niet het offer worden van uwe bekrompenheid, van uw dwazen trots! Anders...

— Nu? Wat? Anders...

— Vaarwel!

Als een krankzinnige ijelde de Keizer naar buiten.

HOOFDSTUK XXIII

DE KEERZIJDEN IN HET GEMOED VAN DEN IMPERATOR

In duizelingwekkende vaart renden de ruiters bergaf. Na aldus meer dan de helft van den weg te hebben afgelegd, werd halt gehouden. De paarden konden niet meer.

Zij werden gedrenkt en gevoederd en met olmenloof afgewreven. Een uur later werd de tocht in matigen draf voortgezet. Door de morgenzon bestraald, lag de stad met hare talrijke inwoners, als eene ontwakende reuzin, aan de voeten van den Keizer.

Een bruinachtige damp hulde de hoog verheven tempels, theaters, paleizen, en thermen als in een geheimzinnig kleed, waaronder de ledematen zich slaapdronken uitstrekten...

Eindelijk bereikte men den Drususboog. Bleek, recht voor zich uit starend, galoppeerde de Keizer over het reeds levendige Forum, zonder acht te geven op de heilgroeten, die hem, luider nog dan gewoonlijk, tegenklonken.

Overal stonden groepjes, die met koortsachtige opgewondenheid over het ongewone

verschijnsel — den nachtelijken rit van den Keizer — spraken en reeds tamelijk goed onderricht waren van het gebeurde; de slavin- nen van Christina en voornamelijk Erotion, waren, zoodra haar angst een weinig bedaard was, ijlings naar de subura geloopt, om den erwtenverkoopers en bakkers het nachtelijk voorval in kleuren en geuren mede te deelen, waarbij het niet aan jammerkreten en tranen had ontbroken.

Nero en zijn gevolg haastten zich voort, telkens mannen en vrouwen voorbijgaande, die met gedempte stem hetzelfde onderwerp behandelden.

Zoo haast de Keizer zijn paleis bereikt had zocht hij doodelijk uitgeput, zijn leger op en sliep terstond in.

Geen benauwde droomen stoorden hem in zijn verkwikkenden slaap. Het scheen wel, alsof hem door eene gunstige bestiering werd vergund, al de krachten te verzamelen, die hij in den aanstaanden strijd zoo noodig zou

hebben. Tegen den middag werd hij wakker.

Hij beval, hem een verkoelenden drank te brengen; maar wees alle spijsen barsch en ontevreden af.

Hij bleef zitten peinzen en plannen maken. Uren lang zat hij in zijne studeercel. De slaven en vrijgelatenen liepen op de teenen langs de gegrendelde deur.

Niemand waagde het, eene poging te doen om binnengelaten te worden. Zelfs toen Seneca op het uur van het middagmaal aanklopte, klonk hem een gebiedend en tevens wanhopend: « Laat mij alleen! » tegen.

Reeds was het weder donker geworden, toen Nero de deur opende en den slaaf Cassius het bevel gaf, licht te ontsteken en brood en wijn te brengen. De hofbeambten en de gasten konden aan tafel gaan wanneer en zoo als de keukenmeester het beste vond. De eerste minister moest den Imperator op waardige wijze vervangen. Daarna ontbood hij den vrijgelatene Paulo.

Toen zijn vertrouwde de kamer binnentrad, reikte hij hem eene aanwijzing op den schatbewaarder over.

— Verkwist, verspil zooveel gij wilt! fluissterde hij, den vrijgelatene bij den arm grijpende. Zend tienduizend boden en spionnen uit, twintig duizend — zooveel als gij wilt — ieder van hen ontvangt de soldij van een tribuun! Zij moeten zoeken, alsof leven en dood er van afhangt. Wie haar vindt, mag elke belooning eischen, die hij begeert, wat mij betreft, zelfs den troon! Maar gij moet haar vinden!... Voort! Te lang reeds is er gedraald. Neen, neen, ik wil niets meer hooren... Uwe tegenwoordigheid hindert mij... Gij zijt immers een mensch!

Paulo ging heen, diep geschokt, en Nero verzonk weder in zijn troosteloos gepeins.

— Het is alles tevergeefs! steunde hij. Ik heb datzelfde immers reeds eenmaal ondernomen. Alle navorschingen zijn vruchteloos... Ik voel het... Ik weet het!

De volgende dag ging op dezelfde wijze voorbij.

Reeds vóór zonsopgang verliet hij zijn slaapvertrek en begaf zich naar zijne studeer-

cel, waar Cassius reeds voor het ontbijt had gezorgd.

Hoewel Nero honger moest hebben, roerde hij voorloopig geene spijsen aan.

Norsch en in gepeins verzonken, zat hij voor zijne schrijftafel, met zijne veeren pen te spelen of de papyrusrollen, die sierlijk voor hem lagen gerangschikt, op en neer te schuiven.

Daarna sprong hij op, liep de kamer op en neer, als een tijger zijne kooi, balde de vuisten of zette zich de nagels in de keel.

Opeens stiet hij een kreet uit, aan dien van een roofdier gelijk, wierp zich steunend op zijn ijzeren rustbed en sloeg de handen voor het gelaat.

Zoo lag hij daar meer dan een half uur, nu eens bewegingloos, dan weder bevend over al zijne leden, als iemand die aan vallende ziekte lijdt.

Eindelijk stond hij op en ging weder voor zijne schrijftafel zitten, waar hij zoo menigmaal aan de Grieksche en Latijnsche muzen had geofferd.

Ten slotte nam hij een geelachtig papier en schreef het volgende:

Claudius Nero aan zijne moeder,
de machtige Agrippina.

Ik zweef hier tusschen leven en dood.

Moeder, zoo gij mij ooit hebt liefgehad, los dan het vreeselijke raadsel voor mij op.

Ik heb boden uitgezonden, bij duizenden te gelijk, maar ik vermoed, dat zij zullen terug keeren zonder Christina gevonden te hebben. Gij zijt te groot, te machtig. Niemand kan overwinnen, die u tot tegenpartij heeft.

Moeder, ik zal u op de handen dragen, mijn geheele leven lang, zoo gij mij ten minste gerust stelt omtrent haar lot! Ik twijfel reeds of zij nog leeft.

Moeder, geef mij haar terug!

Bij de asch van mijn dierbaren vader Domitius bezweer ik u: geef haar mij terug.

Moeder, het antwoord, dat ik van u vraag, zal Cassius, mijn slaaf, mij, zoo vlug als mogelijk is, brengen; talm niet, ik smeeke het u! Laat een versch paard voor hem zadelen! Zeg mij, dat ik nog hopen mag! Jupiter bescherm u! »

Nadat hij dit schrijven had toegebonden en verzegeld, werd zijne stemming wat kalmer.

Hij riep den slaaf, gaf hem de noodige bevelen en nam daarna het een en ander van het gereed gezette maal, dat slechts uit melk, fijn brood en tonijnen bestond. Niets smaakte hem; de keel was hem als dichtgesnoerd.

Hij nam weder op den zachten armstoel plaats, telde de bloemen op het fraai ingelegde plafond, als bevond hij zich in eene geheel vreemde omgeving.

Cassius bleef, naar zijne meening, eindelijk lang weg.

Ach, en telkens weder die kwellende angst wegens Christina!... Het was heden reeds de derde dag, dat hij haar niet gezien had.

Wreed vooruitzicht! Wat beteekende de wereld voor hem, nu Christina deze niet met hare stralende oogen verlichtte? Alleen om harentwil had hij zich verheugd over de ontwakende lente; de rozen hadden zoo heerlijk gebloeid, omdat Christina er mede van genoot; het vlammend avondrood, dat zijn hart opvoerde naar het rijk der poëtische droomen, was alleen daarom zoo schoon, wijl hij van den gloeienden hemel den blik kon wenden naar Christina's donkere oogen, waarin het zonlicht zoo heerlijk werd weerkaatst. Wanneer zij dan een harer ontroerende liederen zong, dan had ook hij menigmaal naar de kithara gegrepen... Hunne stemmen hadden zich vermengd, vriendelijk, harmonisch; het leven scheen dan zoo rijk, zoo vol, zoo jong, het palatium, met zijne zwaarwichtige eischen zoo veraf, dat Nero meende in deze zoete bekoring te zullen sterven, evenals eene rivier, die in de zee uitstroomt. Ja, dat was geluk!... En thans?

Hij stond op en opende een der ebbenhouten kastjes, die op lange bronzen rekken naast elkander stonden en zijne particuliere bibliotheek bevatten. Voorzichtig haalde hij een kunstig geschreven prachtexemplaar van zijn Griekschen lievelingsdichter te voorschijn.

Hoe menigmaal had hij, schouder aan schouder met Christina, het onsterfelijke heldendicht van den terugkeer van Odysseus doorbladerd, en, betooverd door de schoon-

heid van hetgeen hij las, zich laten voortdragen op de vleugelen dezer onvergelykbare melodieën!

Welk eene troostelooze verandering!

Eenzaam en treurig staarden hem de verzen aan, die hem zoo menigmaal met genot en bewondering hadden vervuld...

En Cassius keerde nog altijd niet terug!

Hij las en las, om zijn ongeduld te vergeten. Plotseling kwam het hem voor, alsof er slechts één middel bestond, om het leed over het verlies van Christina uit zijn hart te verbannen: het zwaard!

Ja, zoo hij evenals de helden der blondgelokte Acheers tegen den vermetelen vijand kon instormen, zoo hij evenals zij een Troje kon vernietigen, dan vergat hij misschien den blijden droom zijner jeugd en gewendde hij zich aan den eeuwigen nacht!

De zon stond hoog aan den hemel, toen de lijfslaaf, Cassius, terugkeerde.

Hij bracht een driemaal verzegeld Alexandrijnsch perkament mede.

Met bevende vingers maakte de Keizer de met zilver doorwerkte koorden los.

De brief luidde:

« Agrippina wenscht haar geliefden zoon, Claudius Nero, heil en zegen!

Gaarne zal ik uw brief naar waarheid beantwoorden.

Aangezien gij mij laatst bestormdet, op eene wijze, die de moeder van den Imperator niet kon dulden, daar zij zelve voor de verhevene waardigheid van het keizerlijk huis te veel eerbied koestert, heb ik u norsch ontvangen, hetgeen volstrekt mijn plan niet was.

Verneem thans dat de goden de scheiding tusschen u en dat ongelukkige meisje voor eeuwig hebben uitgesproken.

Op mijn bevel is Christina naar Antium gebracht op een schip, dat daar voor anker lag. Ik had volstrekt geene booze plannen met haar: wat ik gedaan heb, geschiedde uit de reinste, innigste liefde voor u. Ik wilde haar, zonder haar een haar te krenken, voor eenige maanden naar Sardinië verbannen, opdat Nero intusschen deze kinderachtige verliefdheid zou vergeten. De *triremis* echter, die

Christina zou overbrengen, is — ongeveer dui- zend ellen van de kust — door een groot His- panisch koopvaardijschip, dat voor Ostia be- stemd was, op onbegrijpelijke wijze in den grond geboord. Aangezien de triremis bijna onmiddellijk begon te zinken, heeft zich slechts een klein gedeelte van de bemanning kunnen redden, te meer daar de zee vrij on- stuimig was. Alle anderen, ook Christina heb- ben den dood in de golven gevonden.

Schik u, geliefde zoon, in deze wending van het noodlot. Al uwe zuchten zullen de doode niet weer levend maken. Ik wil u echter dub- bel liefhebben en bijstaan in de vervulling van het waarlijk goddelijk ambt, waartoe gij geroepen zijt: de regeering van Rome.

Het ga u wel! »

Terwijl Nero, de sidderende vuist vast om de bronzen leuning van den stoel geklemd, het blad liet zinken, sloop Paulo bijna onhoorbaar het vertrek binnen. Gedurende eene halve mi- nuut was hij schuw aan de deur blijven staan, waardoor Cassius angstig was weggeslopen, als een hond, die de nabijheid van een leeuw vermoedt.

Eindelijk keek de Keizer op.

— Zij liegt! riep hij op hartverscheurenden toon, zij liegt! Christina verdronken! Een er- barmelijk sprookje, die ontmoeting met het Hispanische koopvaardijschip! Daar, lees, trouwe Paulo, en bevestig mijne woorden! De inhoud van dien brief is niets dan eene fabel!

Paulo haalde diep adem en doorliep haastig het perkament. Daarna sprak hij met zichtba- re moeite:

— Heer, ik zou mijn leven willen geven, in- dien ik de Keizerin kon logenstraffen. Ik kom echter zelf van Antium...

— Ongelukkige!... stamelde Nero.

— Verheven Cesar, buig uw wil voor de on- sterfelijke goden! Agrippina spreekt waar- heid! Het geheele Quiritische volk kent het gebeurde. De triremis zonk en alles wat daar op was, met uitzondering van den opperstuur- man en drie matrozen, vond den dood in de golven.

— Bewijzen! Bewijzen! riep Nero woedend. Ook gij liegt mij voor! Agrippina heeft u om-

gekocht! Bewijzen, verstaat gij? Of ik laat u het hoofd voor de voeten leggen!

— Claudius Nero moge ontroostbaar zijn, hij zal toch niet aan de eerlijkheid van zijn trouwen Paulo twijfelen? Het bewijs kan hij u gemakkelijk verschaffen. Het koopvaardij- schip ligt nog in de haven, het heeft bij de bot- sing groote schade geloopt en, zonder de buitengewone inspanning van al de roeiers, zou het eveneens gezonken zijn... De haven- beambten, wier betrouwbaarheid u bekend is, hebben de bemanning van het Hispanische vaartuig reeds in verhoor genomen, evenals twee vrijgeboren matrozen van de veronge- lukte triremis...

— Keer dan naar Antium terug! gebood de Cesar. De havenmeester moet de Hispaniërs in ketenen slaan. Man voor man brengt gij hier! Ik zal hen den wilden dieren tot aas voorwerpen; langzaam zullen zij doodbloeden onder de klauwen der uitgehongerde tijgers, de onbarmhartige schurken, die het gewaagd hebben, het kleinood van den Imperator in den afgrond te slingeren.

— Zelfs in het ongeluk zult gij rechtvaardig zijn, stamelde Paulo. De Hispaniërs zijn on- schuldig. De verantwoordelijkheid voor de vreeselijke ramp komt alleen neer op den op- perstuurman van de triremis, die niet tijdig ge- noeg uitweek.

— Zoo, breng mij den opperstuurman hier! Geene marteling zal te wreed zijn voor den ellendeling, geene kwelling te groot. Ik zelf zal hem worgen, hem verscheuren, zoo... zoo!...

Tandenknarsend had hij de beide handen opgeheven en de vingers gekromd, als voelde hij den moordlust van een getergden leeuw.

Daarna zonk hij, door smart overweldigd, in de armen van zijn getrouwe die hem voor- zichtig te bed bracht. Eene weldadige on- macht maakte zich van den Imperator mees- ter.

Met gevouwen handen stond Paulo naast het bed, besluiteloos wat te beginnen, terwijl hij onvermoeid op de bleke gelaatstreken van zijn meester staarde.

Wellicht vermoedde hij, dat het voor den

Cesar en voor het Romeinsche volk beter zou zijn, indien de ongelukkige, na dezen vreeselijken storm in zijn gemoed, nimmer meer ontwaakte...

Toen Nero de oogen opsloeg, verlangde hij een beker zwaren wijn, ledigde dien in één teug en gebod Paulo zich te verwijderen.

Met voorgewende kalmte las hij nogmaals het perkament zijner moeder. Daarna verviel hij in een staat van sombere ongevoeligheid.

— Dus dood, dood! mompelde hij van tijd tot tijd, om dan weder gedurende een half uur naar den grond te staren. Hij zag niets; hij hoorde niets.

Het was avond geworden. Nog altijd verkeerde hij in een staat van verdooving, nog altijd lag er een sluier over zijn geest, die hem verborg hoe nameloos ongelukkig hij was.

Plotseling werd die sluier opgelicht.

Nero sprong op, alsof hij voor zich zelve geschrikt was, en viel op de knieën. Het zweet parelde op zijn voorhoofd. Hij wrong de handen als een biddende zondaar, wien genade geweigerd wordt.

— Het is voorbij! zuchtte hij. Nimmer, nimmer zal ik weder zeggen: Christina, mijn leven! Nimmer, nimmer! Zegt mij, goden, ik smEEK u: is die gedachte niet om waanzinnig te worden? Voorbij! Vernietigd! Kon ik haar nog slechts éénmaal in de lieve, hemelsche oogen zien, die nu voor eeuwig gesloten zijn, o, mijn geheele nietswaardige, erbarmelijke leven zou ik met vreugde offeren! O, dat ik stervend nog éénmaal hare stem mocht vernemen, die zachte, welluidende, hartroerende stem! Welk eene wereld moet dat zijn, waarin zulk eene misdaad tegen alles wat schoon en goed is mogelijk is! Christina dood! En deze ongevoelige muren staan nog, evenals gisteren, misschien om duizenden jaren te blijven! Rome, het bedrijvige Rome, verheugt zich nog, even als gisteren, in zijn bestaan! De senatoren gaan de trappen op van het Kapitoel, alsof er niets gebeurd ware! De Vestaalsche jonkvrouwen brengen haar offer, de Petrorianen betrekken de wachten, de drinkers drinken en smullen, de inbrekers stelen, de Nazareërs slaan hun kruis, alsof de dag van heden

even kalm en vreedzaam was als alle vorige dagen. Vloek over den ellendeling, die niet treurend te huis blijft, wanneer de Keizer, die toch over allen gebiedt, het hart voelt breken. Is dat trouw? Maar neen! Ik schenk hun vergiffenis! Zij zijn onschuldig! Wat zal ik van het gemeene volk verwachten, wanneer de moederhand het geluk verstoort van haar eenigen zoon? Christina! Christina!

Hij sprong op.

— Ik oogstte slechts wat ik gezaaid heb! fluisterde hij op bitteren toon. Ik was een dwaas, een verachtelijke slaaf! Waarom heb ik ook alles zoo ver laten komen? Die goede moeder! Zij wil mij op de handen dragen! Zij wil de regeering trouw met mij deelen! Bedrieg u zelve niet, gij, de vloek van mijn leven! Om zulke wonden te helen, is de helft van de heerschappij niet voldoende. De wereld zal thans weten, aan wien de troon van Augustus toebehoort: aan u of aan mij!

Vernietigd onder de smarte zonk hij op de prachtige leeuwenhuid. Hij was waanzinnig van smart, hij kroop langs den grond, beet in de leeuwenhuid en krabte zijn vingers tegen het witte marmer ten bloede.

't Was vreeselijk. Tusschen zijn gehuil en gesnik, tusschen zijn wanhoopskreten klonk het kermend als de klank eener kithara: « Christina! Christina! »

Bewusteloos viel hij neer. O, had de smart hem op dit oogenblik kunnen dooden, dan ware de wereld tal van ellende gespaard gebleven.

Eindelijk stond hij op. 't Was een vreeselijke, vernielende strijd geweest, die met zijn scherpe, snijdende messen het gemoed van den Imperator had doorploegd en zijn zwarten kroezelkop met fijne zilveren draden had overgoten.

Strak vestigde hij zijn blik voor zich, strak als een krankzinnige, in wezenlooze matheid, doch ook in het volle bewustzijn dat zijn hart gebroken was onder den ruwen vuistslag zijner moeder.

Er stond grijze verlatenheid in te lezen, levensmoeheid. De veerkracht die hem steeds tot het goede had geleid, was ontraderd en ge-

sprongen, zijn mond zou nooit meer gulle woorden spreken, nooit meer fluisteren waarvan zijn groot hart zoo vol was: Beminnen, gelukkig zijn!

— Vervloekt! en zijn tanden knarsten tot brekens toe over elkander. Zijn hoofd ging omhoog, zijn lichaam, zijn arm moegeslagen lichaam, deinde nog eens onder het wilde bruisen eener passiezee, de gebalde vuisten wrongen langs het lichaam tot achter den rug, zijn oog vlamde, een stormwind deed hem van het hoofd tot de voeten rillen, zooals de eik in bangen onweersnacht.

— Vervloekt! herhaalde hij en stampte met zijn stalen voet den marmeren vloer.

Het was alles.

In dat ééne woord klonk als bazuingeschal de vloek over goden en menschen.

Zóó als hij nu holklinkend door het atrium weergalmde, zóó zou hij weldra als een donder over Rome en de wereld rollen, ontzettend in bang geklaag, met den doodsreutel van duizenden en nogmaals duizenden.

Doch eerst zou zij verdwijnen, de slang, die hem eens het leven schonk en hem thans doodde, die hem Christina had ontrukkt, Christina had gedood.

— Roep den eersten minister Seneca! riep hij met donderende stem, die klonk alsof hij zijn onmetelijk verdriet met reuzenkracht had overmeesterd en nu een triomfkreet uitte.

De slaven kropen langs den grond, buk-

kend voor de vreeselijke verschijning die voor hen opdoemde in den persoon van Nero: het noodlot.

De wereld had gedreund onder zijn roep, het vuur ketste uit het blanke marmer onder den druk van zijn voet en..., de Cesar wierp zich op een gouden bank en kermde en snikte als een kind dat men zijn moeder heeft ont-nomen.

— Mijn Christina! Ik zal het besterven, ik had u te lief, te lief, te lief!

Seneca trad ernstig, bijna treurend, de kamer binnen en legde de hand op den schouder van den wanhopende

Nero beurde het hoofd op.

— Seneca, sprak hij, terwijl een sombere gloed uit zijne oogen straalde, Seneca, vertel mij iets over Agrippina, over Claudius...

De grijsaard schudde ontkennend het hoofd.

— Nog niet, heer, sprak hij langzaam.

Nero boog het hoofd.

— Ik vertrouw u, sprak hij met een zucht. Red mij voor mij zelven, ik wil regeeren. Geef mij den machtigen tooverstaf om de geesten van het verleden te verjagen die zoo liefelijk en toch zoo schrikwekkend om mij heen dwarrelen...

— Die staf is de scepter! Hanteer hem als een Eros.

— Of als een duivel! morde Nero met wanhoop in het hart.

TWEEDE DEEL

HOOFDSTUK I

SAULUS

Wij moeten de personen, die tot heden in onderhavig werk voorkwamen, een wijl verlaten, om plaats te maken voor anderen en om de verbinding te leggen tusschen dezen en eerstgenoemden.

Wij bedoelen de eerste martelaars van het Christendom, degenen wier roem sedert achten eeuwen over de volkeren heerstraalt en wier voorbeeld geslacht na geslacht bewondering en eerbied afdwingt.

Het is onder de regeering van Keizer Nero, dat de Christenen het eerst en het hevigst vervolgd werden.

Wij zullen hun geschiedenis hier neerschrijven, zonder dramatische bijzonderheid, in al den eenvoud, zooals zij werkelijk voorvielen.

Wij ontleenen eenige bijzonderheden aan het werk van de Engelsche schrijfster Mrs Hope:

« Toen Jesus ten hemel klom, beval Hij zijnen leerlingen te Jerusalem te blijven tot de H. Geest over hen zoude neerdalen.

Zij gehoorzaamden en nadat zij tien dagen in een vurig gebed hadden volhard, daalde op 't Pinksterfeest de H. Geest, onder de gedaante van vurige tongen, op hen neder. Nu waren zij geheiligd voor het groote werk, waarvoor Jesus hen geroepen had.

Denzelfden morgen predikte de H. Petrus voor het volk, dat in Jerusalem bijeengekomen was om het Pinksterfeest te vieren, en bekeerde er drieduizend. Eenige dagen later genas hij een lammen bedelaar, die gewoonlijk bij de poort van den tempel gezeten was.

Dit wonder bewerkte de bekeering van tweeduizend personen, waardoor het getal van Jesus' volgelingen tot meer dan vijfduizend gestegen was.

De leerlingen van Jesus waren gelukkig bij het zien van de wonderlijke macht van hun goddelijken leermeester over de harten der menschen; zij zagen nu meer en meer in, welk een goeden en machtigen Heer zij dienden.

Maar zij zagen nog op een geheel andere wijze de waarheid zijner beloften bevestigd. Hij had hun gezegd, dat zij om zijnentwille voor de overheden zouden gebracht worden. Dit gebeurde aanstonds.

Op denzelfden dag dat Petrus den lamme genezen had, maakten de opperpriesters zich van hem en Joannes meester en wierpen hen in den kerker, waarin zij hen tot den volgenden dag hielden opgesloten.

Toen stelden zij hen in vrijheid, hen bevelende niet meer over Jesus te spreken, terwijl zij hen in het tegenovergestelde geval met de strengste straffen bedreigden. Maar de apostelen antwoordden vrijmoedig, dat zij aan het

volk het geloof in Jesus zouden verkondigen, omdat hun goddelijke leermeester hun zulks bevolen had en zij eer aan God dan aan de menschen moesten gehoorzamen.

Zij predikten dan en bevestigden hunne leer met vele en groote wonderen, zoodat er in Jerusalem over niets dan over de nieuwe leer gesproken werd.

Zieken en bezetenen werden naar hen gebracht en de apostelen genazen ze, en toen de roem hunner daden meer verspreid werd, nam de menigte, die hen volgde, zoo toe, dat de zieken hen niet meer konden naderen; dan plaatsten hunne vrienden hen en hun bed op de straat, waarlangs de H. Petrus moest komen en zijn schaduw genas hen.

Toen de opperpriesters zagen, dat de apostelen zich aan hunne bedreigingen niet stoorden, en overal de leer van Jesus verkondigden, werden zij nog boozet.

Andermaal maakten zij zich van hen meester en wierpen hen in de gevangenis. Maar in 't midden van den nacht verscheen hun een engel, opende de poort en beval hun weder in den tempel te keeren. Men begrijpt hoe vertoornd den volgenden morgen de priesters waren, toen zij vernamen dat de apostelen den kerker ontvlucht en weder in den tempel predikten.

Zij moesten echter hunne gramschap verbergen, daar zij een oproer van het volk vreesden, dat met zooveel ijver naar deze nieuwe leeraars kwam luisteren. Zij lieten hen dan in stilte gevangen nemen en geeselen, waarna zij hen ontsloegen, hunne vroegere bedreiging met harder woorden herhalende.

Toen de apostelen zagen dat zij in de gevangenis geworpen en gegeeseld werden, omdat zij aan Jesus gehoorzaamden, hadden zij misschien kunnen denken of zij verstandig gehandeld hadden met zich aan Jesus dienst te verbinden, of wel, ze zouden in 't vervolg voorzigtiger hebben kunnen zijn, om de aandacht der priesters van zich af te leiden; maar neen, zulke gedachten kwamen bij hen niet op.

In plaats van bevreesd of ontmoedigd te worden, verheugden zij zich. Jesus had hen

immers voorzeggd, dat zij voor de overheden zouden gebracht en gegeeseld worden, en nu reeds werden deze woorden letterlijk vervuld. Dit alles diende dus om hun geloof in zijne Godheid te versterken.

Hunne liefde tot hun goddelijken leermeester groeide er door aan, en verre van bedroefd te zijn over 't geen er gebeurd was waren zij verlangend nog meer voor zijne zaak te lijden en zijne kennis en liefde over de geheele aarde te verspreiden.

Reeds hadden zij hunne huizen, familiën en goederen om Jesus' wil verlaten en velen hunner leerlingen volgden dit voorbeeld.

Het gebeurde soms, dat slechts één of twee uit een familie zich bekeerden, welke bekeerlingen dan dikwijls door hunne bloedverwanten en betrekkingen vervolgd werden.

Waren het menschen, die voor hun dagelijksch brood arbeidden, dan hadden zij dikwijls met de grootste armoede te kampen, daar niemand hun eenig werk wilde verschaffen.

Zelfs de rijken werden arm, daar zij, na hunne bekeering, hunne goederen verkochten en de opbrengst ervan in de handen der apostelen neerlegden, die er een gemeenschappelijk goed van maakten, waarvan ieder zooveel ontving als voor zijne behoeften noodzakelijk was.

Ofschoon de eerste christenen leefden als schapen in 't midden der wolven, waren zij toch zeer gelukkig; want daar zij in deze wereld vrijwillig alles verlaten hadden, hadden zij niets meer te verliezen. Ze leefden in vrede te zamen, hebbende slechts één hart en ééne ziel.

Zij beminden Jesus en elkander, en bekommerden zich weinig om de moeilijkheden, die hen overvielen. Ook vreesden zij niet om voor hun godsdienst ter dood gebracht te worden, daar Jesus voorzeggd had, dat zulks met eenigen hunner het geval zou zijn; zij wisten ook, dat zij in den hemel gelukkiger zouden wezen, naarmate zij hier meer zouden lijden.

Een korten tijd bleef alles rustig, en het scheen, dat de overheden hen verder in vrede zouden laten. Maar dit duurde niet lang, want

de duivel kon de apostelen niet dulden en eene nieuwe vervolging begon.

De H. Stephanus werd gesteenigd, terwijl hij God voor zijne moordenaars om vergeving bad. De vervolging werd zoo hevig, dat alle christenen, behalve de apostelen, Jerusalem verlaten moesten.

Dit was voor hen eene zware beproeving. Het had hun zeker zeer veel gekost, goederen en bezittingen te verlaten, maar voor deze offerering hadden zij mogen deelen in den algemeen schat der kerk.

De zaal van het laatste Avondmaal, waar zij voor 't gebed en de H. Communie bijeenkwamen, scheen hun het beste huis. Onze Lieve Vrouw beminde hen meer dan hunne aardsche moeder; de apostelen waren voor hen als zoovele vaders en alle christenen waren hunne broeders en zusters.

De H. Sacramenten, waardoor zij werden gereinigd van hunne zonden en gevoed met Jesus' H. Lichaam en Bloed, maakten hen gelukkiger dan alle schatten dezer wereld zulks hadden kunnen doen. Zoolang zij dit voorrecht bezaten, scheen het verlies van alle overige goed hun gering. Maar nu waren zij genoodzaakt te vluchten, zonder te weten of zij in den vreemde het geluk zouden hebben door het geestelijk voedsel hunner ziel versterkt te zullen worden.

Vele pas bekeerden moeten zeker droevig te moede geweest zijn en velen, wier geloof nog zwak was, moeten het wel hard gevonden hebben, dat Jesus hun deze zaken voorzeggd had. Het was voor hen zeker eene groote beproeving, maar Jesus liet hen niet zonder troost; Hij bleef immers bij hen, hun kracht en sterkte verleenende, om alles met geduld te verduren.

Toen de priesters en de overige Joden de kudde verspreid zagen, waren zij zeer verheugd, denkende, dat zij nu in 't vervolg van den gehaten naam van den kruisigden Jesus van Nazareth niets meer zouden hooren.

Maar God is altijd gereed om zijne Kerk bij te staan en Hij laat nooit na, de aanslagen des duivels tegen hem zelve te keeren.

De christenen, die door Judea en Samarië

verspreid werden, namen het Evangelie met zich, en waar zij kwamen, bewerkten zij vele bekeeringen.

Het aantal nieuw-bekeerden werd zoo groot, dat de overheden van Jerusalem het noodzakelijk achtten een jongen man, Saulus genaamd, tegen hen af te vaardigen.

Deze Saulus had ook deel genomen aan den dood van den H. Stephanus, en stond algemeen bekend wegens zijn fellen haat tegen de christenen en zijn ijver om hen te vervolgen.

Maar toen Saulus op weg was naar Damascus en aan niets dacht dan aan foltering en bloedvergieten, wachtte Jesus hem.

Een licht van den hemel omstraalde hem; hij viel ter aarde en hoorde eene stem, welke tot hem sprak :

— Saulus, Saulus, waarom vervolgt gij Mij ?

Saulus had nooit iemand anders vervolgd dan de gehate volgelingen der apostelen; daarom vroeg hij bevend:

— Wie zijt gij, Heer ?

En Jesus antwoordde:

— Ik ben Jesus, dien gij vervolgt; het is u hard tegen den prikkel in te slaan.

Deze woorden van Jesus troffen zoo zeer het hart van Saulus, dat hij zeide:

— Heere, wat wilt Gij dat ik doe ?

De Heer beval hem in de stad te gaan, waar hem zoude gezegd worden, wat hij doen moest. Saulus gehoorzaamde en ging naar Damascus, waar hij drie dagen in strenge boetvaardigheid doorbracht.

Toen zond God Ananias, een christen, naar hem toe, om hem te doopen en het gezicht weder te geven, waarvan hij door het schitterende licht van den hemel beroofd was. Hij was nu zoo veranderd, dat hij moeilijk denzelfden man van vroeger kon genoemd worden. Zijn haat tegen de christenen was veranderd in eene brandende liefde tot Jesus en voor zijne leerlingen, Hij verachtte de bespot-

ting der Joden en trotseerde den dood voor Jesus' naam. Hij verliet zijn huis, zijn land en alles wat hem dierbaar was; zijn geheel verder leven wijdde hij aan de prediking van ons H. Geloof, dat hij eerst met zooveel vuur had willen uitroeien.

In den loop zijner apostolische reizen had hij met vele gevaren en vervolgingen te kampen, zoowel van den kant der Joden als der heidenen; hij leed honger en dorst, koude en naaktheid; dikwijls werd hij in den kerker geworpen en gegeeseld.

Driemaal leed hij schipbreuk; eenmaal werd hij gesteenigd en voor dood ter plaatse gelaten, en toch scheen dit alles hem gering en nietig, en wenschte hij immer meer voor Jesus te werken en te lijden, die voor hem zooveel gewerkt en geleden had. Ten laatste had hij, zoo als de lezer later zien zal, het onuitsprekelijk geluk zijn leven te geven voor Hem, die den schandelijken kruisdood gestorven was om hem van zonde en hel te verlossen.

Wij zien dus, dat vervolging, lijden en dood het deel was der christenen van het begin af. Wij leeren uit het voorbeeld der apostelen en der eerste christenen, hoe wij het lijden en de vervolging moeten beschouwen, die wij soms voor de zaak van Jesus moeten verduren.

In plaats van ontmoedigd en in hun geloof verzwakt te worden, werden de eerste christenen meer en meer bemoedigd en sloten zij zich nauwer aan Jesus aan. Zij herinnerden zich, dat deze beproevingen door Jesus voorgezegd waren, en als zij zijne voorspellingen vervuld zagen, gevoelden zij inniger, dat hun godsdienst de eenig ware was.

Onze beproevingen zijn veel geringer dan de hunne. Laten wij ze gelijk de apostelen en eerste christenen uit Gods vaderhand aannemen, dan zullen zij voor ons in zegeningen en vreugde veranderen.

KEIZER NERO

OF DE

eerste martelaren van het Christendom

BEWERKT DOOR

LODEWIJK VAN LAEKEN

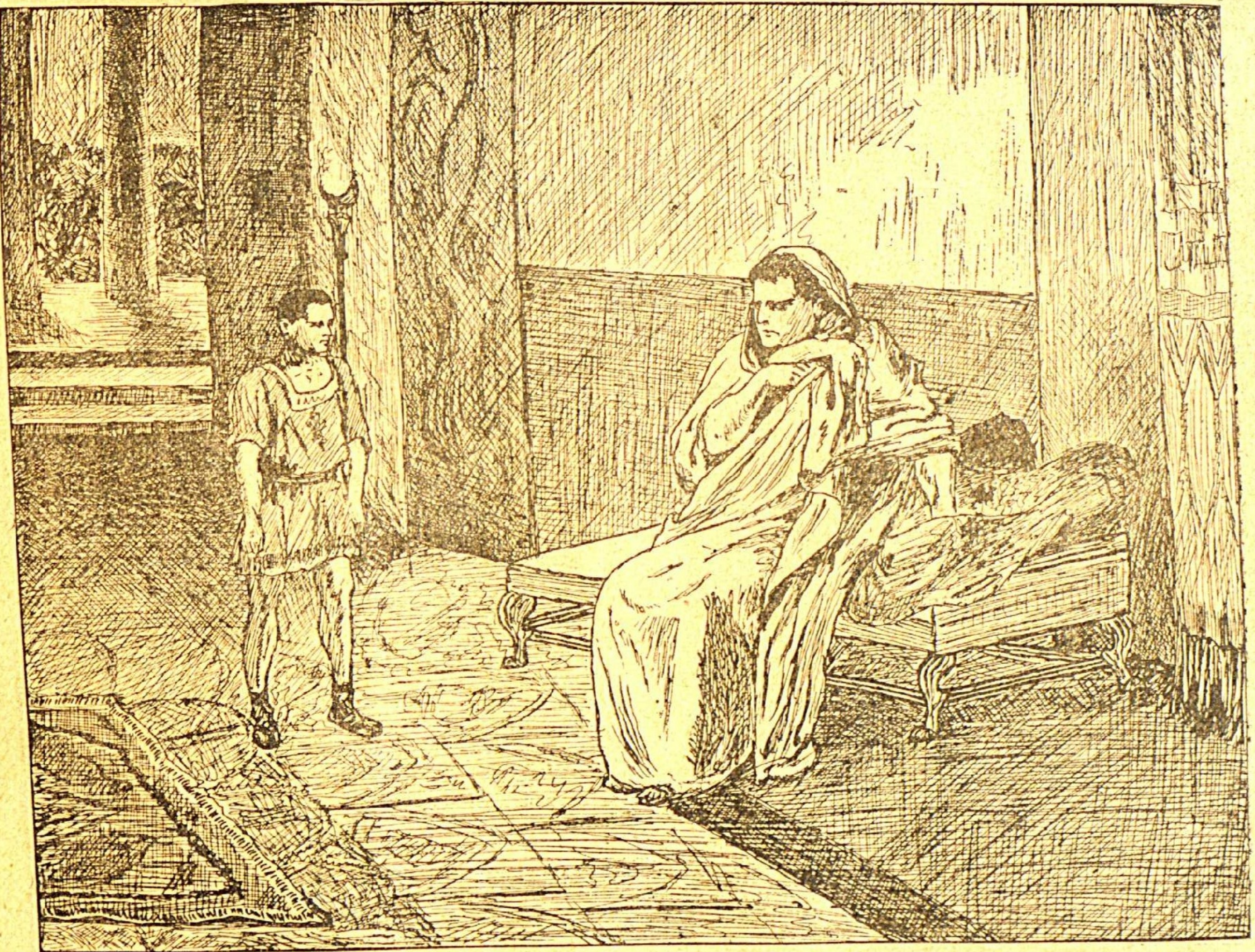

NATIONALE DRUKKERIJ

St-Willebrordsstraat, 57 Antwerpen.

1902.

bijna alleen afgehandeld — en hetgeen mijne teedere moeder mij thans heeft aangedaan, past zóó geheel bij uwe vroegere plannen, bij uwe denkbeelden

Paulo gij ? Wilt gij mij op de pijnbank leggen ? (blz. 277).

over recht en wel, dat mijn vermoeden van uwe medeplichtigheid....

— Medeplichtigheid ? Waarvan spreekt gij toch ?

Hij bracht de schaal naar den mond, ledigde haar ten halve en schree toen, halffluid sprekend, enkele verzen op zijn wastafeltje.

Keizer Nero.

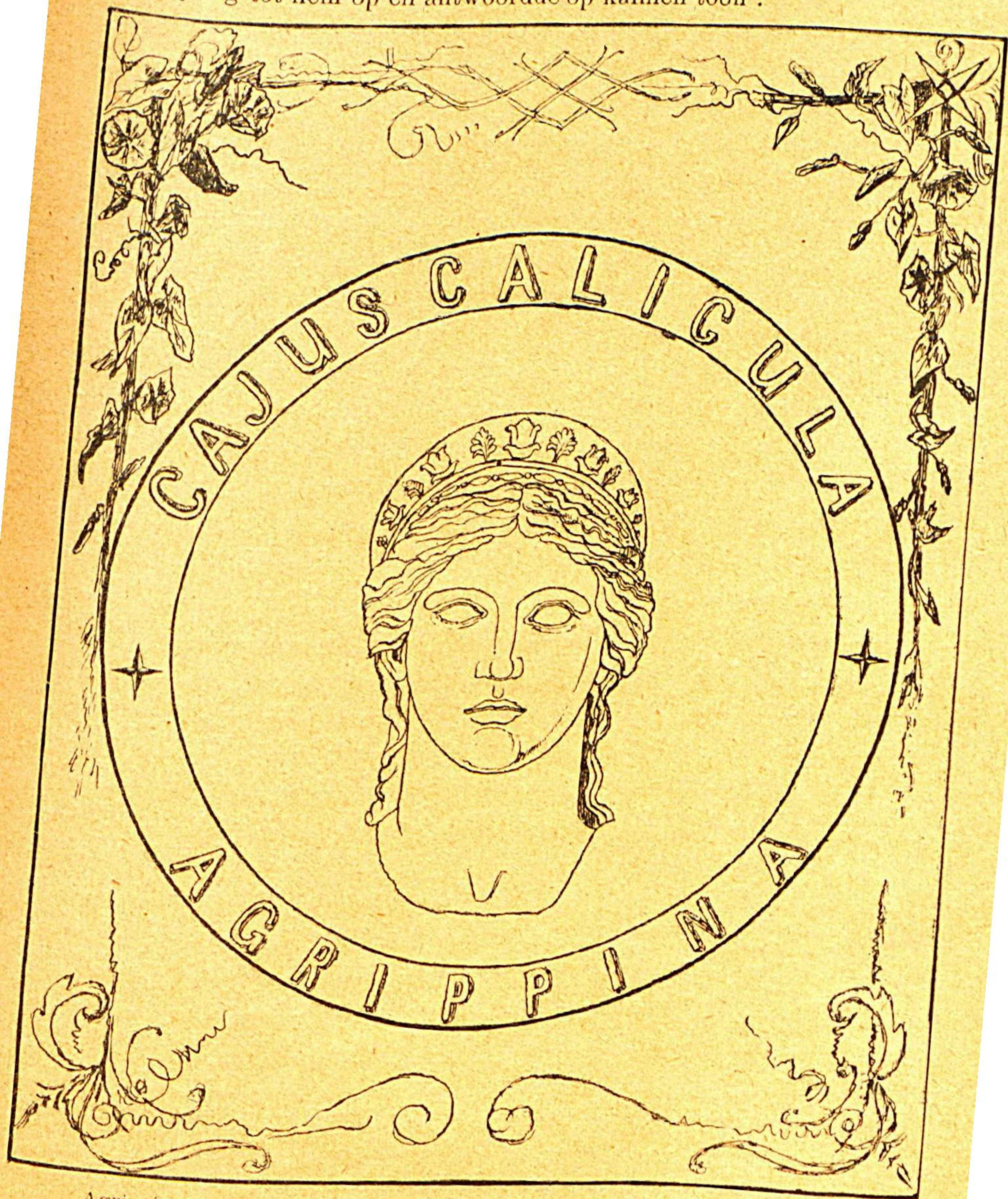
Andermaal zette hij zich nu neder en beschouwde aandachtig het liefelijke raadsel, dat daar in deze wonderschoone meisjesgestalte voor hem

Christina.

had gedreven, Pallas was niet de man, die haar achting kon inboezemen voor de geschreven wetten en voor den wil der Keizerin-moeder.

Zij zag tot hem op en antwoordde op kalmen toon :

Agrippina, moeder van Claudius Nero, (teekening naar een oud medaillon).

— Neen, ik ben niet wat gij daar zegt, Ik spreek het vrij uit, en waarom zou ik mij daarvoor schamen....? Mijne geheele ziel is er immers mede

INHOUDSTAFEL.

Hoofdstuk.	bladz.
	1
I Het plan van Agrippina	14
II De oude bedelaar	27
III Het drama op den berg	49
IV De tijgerin	65
V Het offer	77
VI Op zee	94
VII In het hol van moeder Barbilla	104
VIII De jonge priester	120
IX In doodsgevaar	133
X Aan het Romeinsche hof	145
XI De jonge Imperator	160
XII De ontmoeting	172
XIII De verdwijning van Christina	183
XIV De smart van Nero	199
XV Strijd tusschen liefde en plicht	219
XVI De driekantig geslepen dolk	228
XVII De brandbrief	245
XVIII Nero bij zijne moeder	256
XIX De schaking	263
XX De hartstocht van Pallas	270
XXI De ontvoering	277
XXII Moeder en Zoon	296
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	